

מערך פעילות בנושא השבת לכיתות ג'-ד'

משך הפעילות: 45 דקות

קהל יעד: כיתות ג'-ד'

השבת היא אחד היסודות המרכזיים והחשובים ביהדות. בשורת השבת הופצה והשפיעה גם על עמים אחרים, אשר הבינו את החשיבות של יום מנוחה בשבוע, ואימצו את מנהג הקדשת יום אחד שלם בשבוע למנוחה ואגירת כוחות לקראת השבוע החדש.

בפעילות זו נשוחח עם המשתתפים והמשתתפות על חשיבות השבת ועל מעלותיה. נתבונן בערך העמוק העומד מאחורי השבת כיום מנוחה ובדרכים השונות והיפות לחוות את הייחוד של השבת.

הערה למנחה: המפגש מעודד להתבונן על השבת כעל יום מנוחה, היאספות ויציאה מהשגרה – יום ייחודי וחיוני לכל בני ובנות האדם. אנו מניחים שלכל משפחה מנהגי שבת שונים, וחשוב מאוד לייצר אווירה שתעודד את המשתתפים והמשתתפות לשתף מהחוויית הפרטיות שלהם, לשמוע וללמוד אלו מאלו מתוך מקום של סקרנות, עניין וכבוד לכולם ולנוהג המשפחתי של כל אחת ואחד. אין דרך אחת מוחלטת, אין נכון או לא נכון. מהמנחה מצופה לעודד שיח פתוח ולמידה הדדית מתוך סקרנות ועניין.

פתיחה:

וַיִּכְלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלָאכָתוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

בראשית פרק ב'

נציג את הציטוט על הלוח או נחלק אותו מודפס למשתתפים ולמשתתפות ונשאל: מדוע יש לנו את השבת? מהן המטרות של השבת?

נסביר: לפי האמונה היהודית, בסיפור בריאת העולם, אחרי שסיים את ששת ימי מלאכת הבריאה ("וַיִּכְלּוּ"=הסתיימו, נגמרו, תמו), שבת האלוהים – עצר כדי לנוח. (שביתה=הפסקת עבודה, אי עשיית מלאכה). בדומה למנוחה של אלוהים ביום השביעי, מיועד (מקודש) יום השבת לעצירה ולמנוחה. יום אחד בשבוע המוקדש כל כולו לעצמנו ולאחרים. השבת היא ערך מרכזי ביהדות, שכן כבר בימי קדם הבינו את החשיבות שבהקדשת זמן למנוחה, את ההשפעה של המנוחה על הנפש ואת חשיבותה לחידוש הכוחות לקראת השבוע החדש ולקיום שגרת היום יום שלנו. השבת ביהדות השפיעה גם על עמים אחרים, אשר אימצו את המנהג, ומקיימים יום מנוחה שבועי משלהם.

חלק ראשון – הייחודיות של יום השבת:

נצייר שמש אסוציאציות. במרכז עיגול השמש נכתוב את המילה "שבת". נשאל את המשתתפים והמשתתפות מה מיוחד בעיניהם בשבת.

נשמיע את השיר "שבת בבוקר": <https://youtu.be/VWMxxT7icYk>

שבת בבוקר / אריק איינשטיין

שבת בבוקר! יום יפה,
אמא שותה המון קפה,
אבא קורא המון עיתון (המון עיתון)
ולי יקנו המון בלון.

אפשר ללכת לירקון, לשוט שם בסירה,
או לטייל עד סוף הרחוב ולשוב בחזרה,
אפשר לקטוף פרחים, כאלה שלא אסור,
ואפשר ללכת עד הגן ולראות שהוא סגור.

נשאל: מה מיוחד ביום השבת לפי מה שמתאר הילד בשיר?

נסביר: כולנו חווים את יום השבת כיום מיוחד ושונה מיתר הימים. הייחודיות של השבת נובעת מהזמן המשותף עם בני המשפחה, מקיום המנהגים המשפחתיים ומהחופש לעשות ביום הזה את מה שאנחנו בוחרים ואוהבים לעשות.

חלק שני – השבת שלי:

נחלק לכולם דף בנושא "השבת שלי" (נספח א') ונבקש מהמשתתפים והמשתתפות למלא את תשובותיהם.

נסביר: לכולנו מנהגים שונים בשבת, אך יש לנו הרבה מן המשותף. כדי לגלות מה חברינו נוהגים לעשות בשבת, מה משותף לנו ומה שונה באופי השבת שלנו, נשחק את המשחק "הרוח נושבת":

מתיישבים במעגל כיסאות כך שחסר כיסא אחד.
מי שאינו יושב, עומד במרכז המעגל ואומר "הרוח נושבת לכל מי ש _____"

כל מי שמזדהים עם האמירה צריכים לקום ולהחליף ביניהם מקומות, עד שנשאר משתתף אחד במרכז ללא כיסא פנוי והוא זה שאומר את המשפט הבא.

* על המשפטים להיות קשורים לשבת ונכונים לאדם שאומר אותם.

לדוגמה: "הרוח נושבת לכל מי שאוהב/ת את ארוחת ערב שבת עם המשפחה", "הרוח נושבת לכל מי שאוהב/ת לטייל בשבת", "הרוח נושבת לכל מי שמדליק/ה נרות בערב שבת", "הרוח נושבת לכל מי שנוהג/ת לישון הרבה בשבת", "הרוח נושבת לכל מי שהולך/הולכת לבית הכנסת בשבת".

שיתוף:

1. מה למדתם על אחד החברים שלא ידעתם?

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

2. ספרו על משהו מיוחד בעיניכם שאחד מהמשתתפים נוהג לעשות בשבת.
3. האם שמעתם על מנהג שהייתם רוצים לאמץ לשבת שלכם?

סיכום:

השבת היא אחד מיסודותיה החשובים של היהדות, אך גם אחד הדברים החשובים ביותר לאדם – זהו הזמן לקחת הפסקה מהשגרה ולנוח. המנוחה שלנו באה לידי ביטוי בצורות ואופנים שונים ומגוונים, ומה שכל כך מיוחד בה הוא שהיא מאפשרת לכל אחד לקיים אותה בדרכו שלו.

לסיום, אפשר לשלוח את המשתתפים והמשתתפות עם שאלה לשבת:

מה הייתם רוצים להוסיף לשבת במשפחה שלכם?

נספח א'

